

METODICKÝ LIST

Podpora a rozvoj čtenářské gramotnosti

Autor metodického listu: Prokšová Ivana

Hugo a jeho velký objev

Autor knihy	Selznick Brian
Autor grafické podoby	Saylor David, Kreloff Charles, Selznick Brian
Anotace	Příběh se odehrává v roce 1931 pod střechami Paříže. Setkáte se v něm s chlapcem jménem Hugo Cabret; tento chlapec kdysi dávno objevil kresbu, která mu navždy změnila život. Hugo je sirotek, který se stará o nádražní hodiny a v půdním bytě ukrývá velké tajemství. Součástí tohoto spleťového tajemství a okouzujícího dobrodružství, které se kolem něj odvíjí, je i zápisník Hugova otce, klíček na krku chlapcovy nové kamarádky Isabelle, záhadný majitel hračkářství Papa Georges a magie rodící se kinematografie. Celý příběh je odvyprávěn jedinečným propojením slov a ilustrací a nabízí tak nový čtenářský zážitek.
Žánr	příběh v obrazech, historie
Téma	čtení s porozuměním, kritické myšlení a kreativita
Klíčová slova	vynálezy, objevy, technika, hodiny, muzeum, kouzelníci, tajemství
Doporučený ročník	šestý ročník
Mezi předmětové vztahy	český jazyk a literatura, výtvarná výchova, fyzika, dějepis
Časová dotace	1 hodina
Cíl výukové jednotky	Cíl výukové jednotky • porozumění textu a analýza děje, • diskuse o technice a mechanice v literatuře, • zamyšlení nad emocionálním prožitkem hlavních postav.
Náplň výukové jednotky / hodiny	1. <u>Úvod</u> • Učitel představí cíl hodiny a krátce seznámí žáky s obsahem textu (úryvek z knihy "Hugo a jeho velký objev")

Náplň výukové jednotky / hodiny	objev"). • <u>Diskuze</u>: Co jsou to automaty a jaké mechanické stroje už žáci znají? Krátký brainstorming o starých strojích. 2. <u>Čtení úryvku</u> • Žáci dostanou do ruky text a učitel hlasitě přečte úryvek. • Žáci sledují text a zapisují si důležité informace (kdo jsou postavy, co je automat, jaký má význam). 3. <u>Diskuze a porozumění textu</u> • Učitel klade otázky k textu (viz pracovní list). • Žáci odpovídají nejprve individuálně, poté diskutují ve dvojicích. 4. <u>Kreativní úkol – Návrh automatonu</u> • Žáci dostanou úkol nakreslit svůj vlastní návrh automatonu. • Návrhy pak prezentují třídě, učitel je vyvěsí na nástěnku. 5. <u>Reflexe a závěr</u> • Skupinová diskuze o tom, proč jsou lidé fascinováni mechanickými stroji a proč Hugův otec věnoval tolik času opravě automatonu.
Pomůcky	kniha - text úryvků pro každého žáka (Hugo a jeho velký objev), pastelky, pracovní listy, výkresy
Metody a formy práce	čtení s porozuměním, diskuze ve skupinách, výtvarná aktivita (návrh automatonu), reflexe příběhu
Informační zdroje	SELZNICK, Brian. <i>Hugo a jeho velký objev : příběh ve slovech a obrazech</i>. 1. vyd. v Mladé frontě. Praha: Mladá fronta, 2012. 533 s. ISBN 978-80-204-2644-4.
Poznámky pedagoga	

Texty a tipy pro učitele:

Ukázka ke společné četbě (str. 114)

Hugův otec vlastnil hodinářství a na poloviční úvazek pracoval ve starém muzeu, kde se staral o hodiny. Jednoho dne přišel domů později než obvykle.

„Kapitáne,“ oslovil Huga, který už ležel v posteli. „Omlouvám se, že jdu tak pozdě, ale našel jsem v muzeu něco úžasného... je to na půdě. Nikdo z muzea zřejmě neví, jak se to tam dostalo. Ani starý vrátný si to nepamatuje, jenomže ten si, pravda, nepamatuje už skoro nic. Je to nejkrásnější a nejsložitější stroj, jaká jsem kdy viděl. A je ostuda, že se o něj muzeum nestará.“

„Co je to?“ zeptal e Hugo.

„Automaton.“

„A to je co?“

„Natahovací loutka, něco jako hrací skříňka nebo podobné hračky, až na to, že tahle je neskonale složitější. Viděl jsem už pár takových věcí, zpívajícího ptáčka v kleci a mechanického akrobata na hrazdě.

Ale tohle je mnohem důmyslnější a zajímavější.

„Co tím myslíš?“ zeptal se dychtivý Hugo.

„Tenhle mužíček umí psát. Alespoň mám ten dojem. Drží v ruce pero a sedí u stolu. Podíval jsem se dovnitř, má v sobě stovky drobných součástí, včetně spousty koleček, které mají na okraji zářezy a zuby. Jsem si jistý, že kdyby fungoval, mohl bys ho natáhnout, položit před něj na stůl papír, a všechny ty součástky by se daly do pohybu tak, že by jeho ruka napsala nějaký text. Možná básničku nebo hádanku. Jenomže teď už je moc porouchaný a zrezivělý, než aby cokoli dokázal.“

„A kdo ho vyrobil?“ chtěl vědět Hugo.

„V muzeu to nikdo neví, ale ty ostatní automatomy, které jsem viděl, sestrojili pro svá vystoupení kouzelníci.“

„Kouzelníci?“ zeptal se nadšeně Hugo.

„Někteří kouzelníci začínali jako hodináři. Své znalosti o strojích využili k sestavování automatů, kterými uváděli diváky v úžas. Jediným úkolem takových strojů bylo vyvolat údiv, což se jim dařilo. Nikdo z diváků nedovedl pochopit, jak to, že ty záhadné loutky dokážou tancovat, psát nebo zpívat. Vypadalo to, jako by kouzelníci stvořili umělý život, ale tajemství jejich práce spočívalo v hodinových strojích.“

„Ty jsi taky hodinář.“ Řekl Hugo. „Určitě bys to uměl opravit.“

„Nevím, nevím. Je to hodně zrezivělé a chybí tomu součástky. Kromě toho mám dost jiných věcí na opravování.“

Hugo to s hodinami také uměl. Nadání se v rodině dědilo. Otec Hugovi často nosil na hraní rozbité hodinové strojky, a když bylo chlapci asi šest, dokázal už opravit v podstatě cokoliv. Později chodil Hugo za svým otcem do dílny, pozorně ho sledoval, a když to s ním začalo šít, sestavoval malá mechanická zvířátka z přebytečných součástí, které se válely kolem. Otec si jeho figurky hrdě vystavoval na pracovním stole.

„Můžu ten automat vidět?“ zeptal se Hugo, „Prosím.“

O několik nocí později propašoval otec Huga na půdu muzea.

V prašném světě viděl Hugo polámané modely lodí, hlavy soch, staré nápisy a hromady rozbitých dveří. Byly tu i skleněné nádoby plné podivných kapalin či vycpaní ptáci nebo kočky na dřevěném podstavci zachycené uprostřed skoku.

Nakonec otec odhrnul zašpiněné bílé prostěradlo a za ním byl... mechanický mužíček Hugo už tehdy věděl, že nikdy nezapomene na chvíli, kdy ho poprvé spatřil. Stroj byl tak rafinovaný a složitý, že se mu při pohledu na něj skoro zamotala hlava. I v tom smutně zanedbaném stavu byl nádherný.

„Ty ho dokážeš opravit,“ zašeptal Hugo. „Copak nechceš zjistit, co vlastně umí napsat? Můžeme ho pak natáhnout, a uvidíme, co je to za text.“

„Uvidíme, jestli se někdy prokoušu tou spoustou práce s rozbitými hodinami v našem obchodě i tady v muzeu, Hugo,“ řekl mu otec.

Ale i když pracoval ve své dílně, Hugův otec byl zřejmě neustále myšlenkami u mechanického mužíčka.

Brzy zaplnil náčrtky automatonu několik notesů.

Otevřel jeho mechanismus a opatrně ho rozebral. Nakreslil detailní skici všech jeho součástí, pak je všechny očistil a začal je skládat dohromady. V den Hugových narozenin vzal otec syna jako vždycky do kina a jeden ze zápisníků mu věnoval jako dárek.

Postupem času začal být Hugův otec posedlý touhou uvést automaton do chodu. Ještě několikrát vzal Huga s sebou do muzea a vysvětloval mu, jak přístroj funguje. Oba věřili, že ho dokážou opravit, a společně uvažovali, co asi automat napíše, až se znovu dá do pohybu. Otec a syn začali mechanickou loutku vnímat jako ranění zvíře, o které se starají, aby se uzdravilo.

Jedné noci zapomněl starý hlídač muzea, že je Hugův otec nahoře na půdě, a zamkl ho uvnitř.

Hugo se nikdy nedozvěděl, co se stalo pak.

Nikdo neví, jak došlo k požáru, nicméně plameny během několika minut zachvátily celou budovu.

Hugo čekal celou noc, až se jeho otec vrátí domů. Ještě nikdy předtím

se tak neopozdil. Když se ale druhý den ráno dveře konečně otevřely, nestál v nich tatínek.

Stál v nich strýček Claude.

Úvod

- Učitel představí cíl hodiny a krátce seznámí žáky s obsahem textu (úryvek z knihy "Hugo a jeho velký objev").
- Diskuze: Co jsou to automaty a jaké mechanické stroje už žáci znají? Krátký brainstorming o starých strojích

Úkol 1

Čtení úryvku (10 minut)

- Žáci dostanou do ruky text a učitel hlasitě přečte úryvek.
- Žáci sledují text a zapisují si důležité informace (kdo jsou postavy, co je automaton, jaký má význam).
- Žáci písemně odpovídají na otázky:
 - a. Kde pracoval Hugův otec a co v muzeu objevil?
 - b. Co je to automaton a co ho činí tak zvláštním?
 - c. Proč Hugův otec začal věnovat tolik času opravě automatonu?
 - d. Jaké byly důsledky požáru muzea? Jak to ovlivnilo Huga?

Úkol 2

Diskuze a porozumění textu (10 minut)

- Žáci diskutují ve skupinkách
 - a. Proč si myslíš, že Hugův otec byl tak fascinován automatem? Co ho na tom stroji přitahovalo?
 - b. Jaký význam měl pro Huga automaton? Proč se k němu chtěl vrátit, i když věděl, že jeho otec už není?
 - c. Jaké emoce může Hugo prožívat po smrti svého otce? Jak bys ty reagoval/a na takovou situaci?
- Žáci odpovídají na otázky učitele:
 - a. Co Hugův otec našel v muzeu?
 - b. Co je automaton a proč je zvláštní?
 - c. Jaké byly následky požáru pro Huga?
 - d. Jak bys popsals/a Hugův vztah s jeho otcem?

Úkol 3

Kreativní úkol – Návrh automatonu (10 minut)

- Žáci dostanou úkol nakreslit svůj vlastní návrh automatonu (mechanické loutky), který by něco zajímavého dělal. Každý žák popíše, jak by stroj fungoval.
- Návrhy prezentují třídě, učitel je vyvěsí na nástěnku.

Úkol 4

Společný prvek dnešního tématu.

Žáci samostatně luští křížovku.

1.				C	L	A	U	D	E	
2.					H	U	G	O		
3.	R	O	Z	B	I	T	É			
4.					P	O	Ž	Á	R	
5.						M	U	Z	E	U M
6.		H	L	Í	D	A	Č			
7.				A	U	T	O	M	A	T Y
8.						O	T	E	C	
9.		H	O	D	I	N	Á	Ř		

1. Jméno strýčka, který se objevil ve dveřích.
2. Jméno hlavního hrdiny.
3. V jakém stavu je něco, co bylo nefunkční?
4. Velký oheň způsobující škody.
5. Budova s uměleckými nebo historickými exponáty.
6. Člověk, který hlídá muzeum.
7. Mechanické stroje.
8. Rodič mužského rodu.
9. Člověk, který opravuje hodiny.

Úkol 5

Pětilístek

Žáci vytvoří pětilístek na základě přečteného textu:

1. První lístek: jedno slovo vystihující hlavní téma příběhu?
2. Druhý lístek: dvě slova, která popisují hlavní postavy?
3. Třetí lístek: tři slova, která popisují hlavní zápletku?
4. Čtvrtý lístek: čtyři slova popisující pocity, které prožívají postavy?
5. Pátý lístek: jedno slovo shrnující celkový pocit z příběhu?

Příklad řešení:

Úkol 6

Shrnutí klíčových myšlenek hodiny, otázky žáků.

Tento plán hodiny je zaměřen na propojení literatury, techniky a emočního prožitku, který žáci z příběhu získají.

Volitelný domácí úkol

Žáci napíší krátký odstavec o tom, jak by se oni cítili na místě Huga, když jeho otec zemřel při požáru. Mohou se zamyslet nad tím, jaký význam mají vzpomínky a rodinné dědictví.

Učitel hodnotí:

1. Porozumění textu.
2. Kreativita a nápaditost (návrh automatonu).
3. Diskuse a práce ve skupinách.
4. Reflexe a osobní přístup.
5. Zpracování domácího úkolu.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OPAVSKO

Pracovní list pro žáka:

Jméno a příjmení žáka:

Datum:

Úkol 1

Přečti si zadaný úryvek a odpověz na následující otázky:

1. Kde pracoval Hugův otec a co v muzeu objevil?

Odpověď':

2. Co je to automatón a co ho činí tak zvláštním?

Odpověď':

3. Proč Hugův otec začal věnovat tolik času opravě automatónu?

Odpověď':

4. Jaké byly důsledky požáru muzea? Jak to ovlivnilo Huga?

Odpověď':

Úryvek ke společné četbě

Hugův otec vlastnil hodinářství a na poloviční úvazek pracoval ve starém muzeu, kde se staral o hodiny. Jednoho dne přišel domů později než obvykle.

„Kapitáne,“ oslovil Huga, který už ležel v posteli. „Omlouvám se, že jdu tak pozdě, ale našel jsem v muzeu něco úžasného... je to na půdě. Nikdo z muzea zřejmě neví, jak se to tam dostalo. Ani starý vrátný si to nepamatuje, jenomže ten si, pravda, nepamatuje už skoro nic. Je to nejkrásnější a nejsložitější stroj, jaká jsem kdy viděl. A je ostuda, že se o něj muzeum nestará.“

„Co je to?“ zeptal e Hugo.

„Automatón.“

„A to je co?“ Hugův otec vlastnil hodinářství a na poloviční úvazek pracoval ve starém muzeu, kde se staral o hodiny. Jednoho dne přišel domů později než obvykle.

„Kapitáne,“ oslovil Huga, který už ležel v posteli. „Omlouvám se, že jdu tak pozdě, ale našel jsem v muzeu něco úžasného... je to na půdě. Nikdo z muzea zřejmě neví, jak se to tam dostalo. Ani starý vrátný si to nepamatuje, jenomže ten si, pravda, nepamatuje už skoro nic. Je to nejkrásnější a nejsložitější stroj, jaká jsem kdy viděl.“

Pracovní list pro žáka:

A je ostuda, že se o něj muzeum nestará.“

„Co je to?“ zeptal e Hugo.

„Automaton.“

„A to je co?“

„Natahovací loutka, něco jako hrací skříňka nebo podobné hračky, až na to, že tahle je neskonale složitější. Viděl jsem už pár takových věcí, zpívajícího ptáčka v kleci a mechanického akrobata na hrazdě. Ale tohle je mnohem důmyslnější a zajímavější.

„Co tím myslíš?“ zeptal se dychtivý Hugo.

„Tehle mužiček umí psát. Alespoň mám ten dojem. Drží v ruce pero a sedí u stolu. Podíval jsem se dovnitř, má v sobě stovky drobných součástek, včetně spousty koleček, které mají na okraji zářezy a zuby. Jsem si jistý, že kdyby fungoval, mohl bys ho natáhnout, položit před něj na stůl papír, a všechny ty součástky by se daly do pohybu tak, že by jeho ruka napsala nějaký text. Možná básničku nebo hádanku. Jenomže teď už je moc porouchaný a zrezivělý, než aby cokoli dokázal.“

„A kdo ho vyrobil?“ chtěl vědět Hugo.

„V muzeu to nikdo neví, ale ty ostatní automatomy, které jsem viděl, sestrojili pro svá vystoupení kouzelníci.“

„Kouzelníci?“ zeptal se nadšeně Hugo.

„Někteří kouzelníci začínali jako hodináři. Své znalosti o strojích využili k sestavování automatonů, kterými uváděli diváky v úžas. Jediným úkolem takových strojů bylo vyvolat údiv, což se jim dařilo. Nikdo z diváků nedovedl pochopit, jak to, že ty záhadné loutky dokážou tancovat, psát nebo zpívat. Vypadalo to, jako by kouzelníci stvořili umělý život, ale tajemství jejich práce spočívalo v hodinových strojích.“

„Ty jsi taky hodinář.“ Řekl Hugo. „Určitě bys to uměl opravit.“

„Nevím, nevím. Je to hodně zrezivělé a chybí tomu součástky. Kromě toho mám dost jiných věcí na opravování.“

Hugo to s hodinami také uměl. Nadání se v rodině dědilo. Otec Hugovi často nosil na hraní rozbité hodinové strojky, a když bylo chlapci asi šest, dokázal už opravit v podstatě cokoli. Později chodil Hugo za svým otcem do dílny, pozorně ho sledoval, a když to s ním začalo šít, sestavoval malá mechanická zvířátka z přebytečných součástek, které se válely kolem. Otec si jeho figurky hrdě vystavoval na pracovním stole.

„Můžu ten automat vidět?“ zeptal se Hugo, „Prosím.“

O několik nocí později propašoval otec Huga na půdu muzea. V prašném světě viděl Hugo polámané modely lodí, hlavy soch, staré nápisy a hromady rozbitých dveří. Byly tu i skleněné nádoby plné po -

Pracovní list pro žáka:

divných kapalin či vycpaní ptáci nebo kočky na dřevěném podstavci zachycené uprostřed skoku.

Nakonec otec odhrnul zašpiněné bílé prostěradlo a za ním byl... mechanický mužíček Hugo už tehdy věděl, že nikdy nezapomene na chvíli, kdy ho poprvé spatřil. Stroj byl tak rafinovaný a složitý, že se mu při pohledu na něj skoro zamotala hlava. I v tom smutně zanedbaném stavu byl nádherný.

„Ty ho dokážeš opravit,“ zašeptal Hugo. „Copak nechceš zjistit, co vlastně umí napsat? Můžeme ho pak natáhnout, a uvidíme, co je to za text.“

„Uvidíme, jestli se někdy prokoušu tou spoustou práce s rozbitými hodinami v našem obchodě i tady v muzeu, Hugo,“ řekl mu otec.

Ale i když pracoval ve své dílně, Hugův otec byl zřejmě neustále myšlenkami u mechanického mužíčka.

Brzy zaplnil náčrtky automatonu několik notesů.

Otevřel jeho mechanismus a opatrně ho rozebral. Nakreslil detailní skici všech jeho součástí, pak je všechny očistil a začal je skládat dohromady. V den Hugových narozenin vzal otec syna jako vždycky do kina a jeden ze zápisníků mu věnoval jako dárek.

Postupem času začal být Hugův otec posedlý touhou uvést automaton do chodu. Ještě několikrát vzal Huga s sebou do muzea a vysvětloval mu, jak přístroj funguje. Oba věřili, že ho dokážou opravit, a společně uvažovali, co asi automat napíše, až se znovu dá do pohybu. Otec a syn začali mechanickou loutku vnímat jako ranění zvíře, o které se starají, aby se uzdravilo.

Jedné noci zapomněl starý hlídač muzea, že je Hugův otec nahoře na půdě, a zamkl ho uvnitř.

Hugo se nikdy nedozvěděl, co se stalo pak.

Nikdo neví, jak došlo k požáru, nicméně plameny během několika minut zachvátily celou budovu.

Hugo čekal celou noc, až se jeho otec vrátí domů. Ještě nikdy předtím se tak neopozdil. Když se ale druhý den ráno dveře konečně otevřely, nestál v nich tatínek.

Stál v nich strýček Claude.

Pracovní list pro žáka:

Úkol 2

Rozdělte se do skupin a prodiskutujte následující otázky:

1. Proč si myslíš, že Hugův otec byl tak fascinován automatonem? Co ho na tom stroji přitahovalo?
2. Jaký význam měl pro Huga automaton? Proč se k němu chtěl vrátit, i když věděl, že jeho otec už není?
3. Jaké emoce může Hugo prožívat po smrti svého otce? Jak bys ty reagoval/a na takovou situaci?
4. Žáci odpovídají na otázky učitele.

Úkol 3

Nakresli svůj vlastní automaton.

1. Představ si, že jsi vynálezce jako Hugův otec. Vytvoř návrh svého vlastního automatonu – může to být stroj, který umí psát, hrát na hudební nástroj nebo dělat jinou zajímavou činnost.
2. Kresbu doplň krátkým popisem, jak tvůj automaton funguje a co dělá.
3. Svůj návrh prezentuj třídě a obrázek pověs na nástěnku.

Pracovní list pro žáka:

Úkol 4

Vylušti křížovku.

Společné téma ukázky:

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									

Tajenka: _____

1. Jméno strýčka, který se objevil ve dveřích.
2. Jméno hlavního hrdiny.
3. V jakém stavu je něco, co bylo nefunkční?
4. Velký oheň způsobující škody.
5. Budova s uměleckými nebo historickými exponáty.
6. Člověk, který hlídá muzeum.
7. Mechanické stroje.
8. Rodič mužského rodu.
9. Člověk, který opravuje hodiny.

Pracovní list pro žáka:

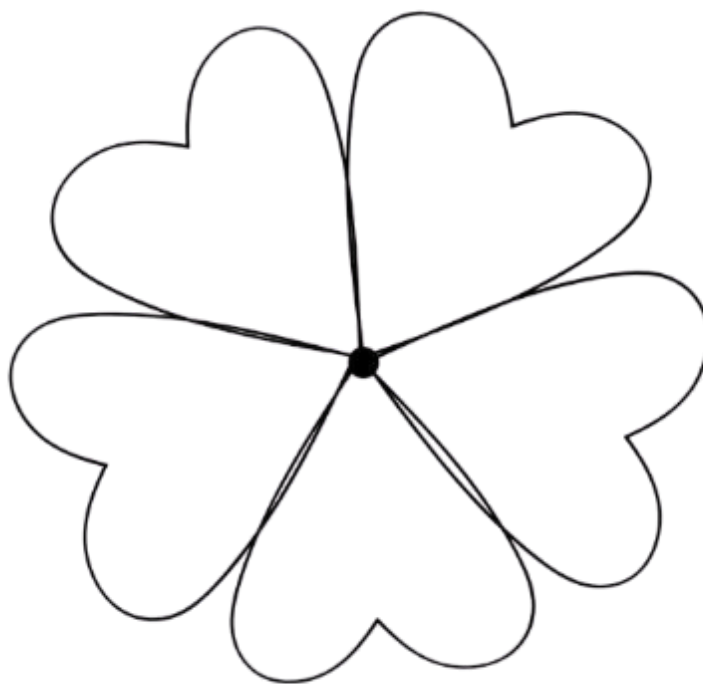

Úkol 5

Zkus vytvořit pětilístek na základě přečteného textu.

Pětilístek:

1. První lístek: jedno slovo vystihující hlavní téma příběhu?
2. Druhý lístek: dvě slova, která popisují hlavní postavy?
3. Třetí lístek: tři slova, která popisují hlavní zápletku?
4. Čtvrtý lístek: čtyři slova popisující pocity, které prožívají postavy?
5. Pátý lístek: jedno slovo shrnující celkový pocit z příběhu?

Úkol 6

Jak se mi dnes dařilo? Kolik smajlíků nakreslíš, tím lépe to šlo 😊

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nejvíce mě bavilo:

Nejtěžší bylo:
